

Hozzáállás kérdése az egész

A Pasadenában található Kaliforniai Műszaki Egyetem (Caltech) a világ legjobb egyetemei között van számon tartva. A kétezer hallgató és háromszáz oktató tábora számos Nobel-díjas tudós erősíti. A mintegy hatszáz kutató között egyedüli magyarként van jelen Radácsi Norbert, aki már gyermekkorában érezte, hogy nem lesz átlagos élete.

■ VASS KATA, 2015.

A Skype beszélgetésünk kezdeti nehézségekbe ütközik, a Kaliforniai Műszaki Egyetemen földrengés gyakorlat van épp. A telefon még párszor beleszipog az első mondatokba. – El kellett bújni az asztal alá, a teszt végén pedig telefonon kell visszajelezni többször is, hogy minden rendben van – mondja. Örömmel vállalta el az interjút, hiszen szeretné motiválni a diákokat és kutatókat, hogy bízzanak magukban. Úgy gondolja, bármi lehetséges, ha kellő elszántsággal vág neki az ember. Kutatásaival olyan sikereket szeretne elérni, amelyek alapjaiban véve változtatják a fizika területét – vallja a 33 éves, ifjú kutató.

Belső sugallatok vezérelték

A cívisváros szülötte, egész gyermekkorát Debrecenben töltötte. Már egészen fiatalon ösztönösen érdeklődött az angol nyelv iránt, habár a környezetében lévők mindnyájan a német nyelvet szerették volna ráerőszakolni. Kiállt magáért, és angolt kezdett tanulni, amit az Ady Endre Gimnázium angol tagozatán mélyített el igazán. A középiskolában szerette meg a fizikát, mint mondja, sokat köszönhet tanárának, Szilágyi Tibornak, aki tanulásmódszertant is oktatott. Ő volt az az oktató, akit mentorának és barátjának is tekintett. Általa értette meg azt, hogy ha fizikát tanul, a világ minden jelenségét meg tudja magyarázni. Habár nem volt jó tanuló, ez a mentalitás mégis olyan erővel hatott rá, hogy kiváló eredménnyel zárta a gimnáziumi éveket. Szülei orvosként képzelték el a jövőben, szeretett volna bekerülni az orvosi szakra. Elsőre nem sikerült neki,

viszont a fizika szakra sikeresen felvételizett. Hatalmas változást jelentett a Debreceni Egyetemen tanulni, hiszen itt megérezte a szabadság ízét. Áldja a kreditrendszert: olyan tantárgyakat vehetett fel, amelyekre valóban kíváncsi volt, ráadásul más karokra is át tudott hallgatni, így az orvosi tervek sem mentek veszendőbe. Gyakorlatilag fizikusként tanult, de be tudott járni az orvosi előadásokra és gyakorlatokra is. Ennek köszönhetően második alkalommal már felvették a Semmelweis Egyetem és a Debreceni Egyetem orvosi karára is, a kettő közül a Debreceni Egyetemet választotta – így folytatni tudta fizikus hallgatóként is az útját.

Már a gimnáziumi időszakban érzett magában egy különös, ám annál erősebb vágyat, hogy nem szeretne átlagos emberként élni. Mindenáron szeretett volna kitörni valamivel. Úgy gondolja, hogy a fizika és orvosi szak párhuzamos hallgatása meghozta ezt az eredményt. Éjjel-nappal bent volt az egyetemen, ahol rengeteget tanult. Emberfeletti energiát áldozott az álmaira, amiben sok tanár támogatta. Kifejezetten hálás Prof. Pálkás Józsefnek és az azóta már elhunyt Prof. Lovas Istvánnak. Kettejük olyan elhivatott előadónak tartotta, akik motivációja által az „Én is meg tudom váltani a világot!” gondolat is megszületett benne.

Sodródott az árral

Gyermekként vonzotta a repülés, gyakran járt vitorlázó repülni tizenéves korában. Amikor már közeledett a fizikus diploma meg-

szerzéséhez, egy nap a tanszéken egy poszter magára irányította a figyelmét. Az unalmas, tudományos plakátok és álláshirdetések között csalogatóan hatott rá egy felhívás, amiben vadászpilótákat keresett a Magyar Honvédség. Úgy gondolta, nincs vesztenivalója, hiszen ezerből egy embernek sikerülhet csupán az összetett feladatokból álló felvételi. Azonban sikeresen megfelelt az orvosi, a mentális és a fizikai elvárásoknak is. Sokan elvéreztek az angol tesztnél is, azonban neki ezen a területen nem volt félnivalója. Szerencsésnek érezte magát, de közel két év vadászpilótaság után azonban úgy vélte, nem ez az életpálya való neki. Nem volt könnyű visszatérnie a tudományokhoz, hiszen kiesett a mindennapi rutinból, de tudta, el kell végeznie a doktorit ahhoz, hogy komoly karriert tudjon kiépíteni.

Hosszú út Amerikáig

Európa egyik legjobb egyeteme, a hollandiai Delft éppen olyan kutatót keresett, aki katonai gyakorlatot is fel tudott mutatni. Így kapott ajánlatot egy PhD projektre, amelynek négy éve során figyelt fel arra, hogy az igazán elismert professzorok valamelyik neves amerikai egyetemen is tevékenykedtek. Itt hallott először a Massachusettsi és a Kaliforniai Műszaki Egyetemről (MIT és Caltech). Felismerte: bármelyik neves egyetemen is szeretne dolgozni a jövőben, amerikai kutatási tapasztalatokat kell szereznie. A karriervágy mellett a kíváncsiság is hajtotta. A Caltechen oktató professzor szimpátiáját elnyerte, néhány hónap leforgása alatt kidolgoztak egy pályázatot, azonban nem nyertek vele. Norbert így posztdoktorként a holland egyetemen maradt. Később lehetősége nyílt az Indiana állambeli Purdue Egyetemen dolgoznia, majd kis híján Szingapúrban lett professzor. Ekkor tűnt fel az életében újra az egykor megismert Caltehes professzor, aki ezúttal konkrét munkalehetőséget kínált neki.

Ma a Caltechen kutatóként dolgozik, és többnyire egyedül végzi a munkáját. Van egy kis irodája, amit a kamera kis elmozgatásával teljes egészében be tud mutatni – de nem panaszkodik. Napjainak jelentős részét a laborban tölti, ahol nanostrukturált üzemyagcella elektrodákat állít elő. Segít egy egyetemi hallgatót, valamint együttműködik a Chicago-i Northwestern Egyetemen is. A projektjeit szponzoráló üzemyagcella céggel pedig napi kapcsolatban van, gyakran találkozik annak vezérigazgatójával, akivel a kutatási fejleményeket osztja meg. Feladata a nanotechnológia ipari méretre való átállítása, amelyekkel nagyméretű nanostrukturált üzemyagcellákat tud előállítani.

Nem ül a babérjain, már első nap az egyetemen jelentkezett a posztdoktori szervezet tagjai közé, ahol eleinte a titkárságon serénykedett, ma pedig már a bizottság elnökének tudhatja magát. Sok jó ötlete közül alig egy év alatt két programot honosított meg a kaliforniai egyetemen. Neki köszönhető az a lehetőség, hogy a Nobel-díjasokkal lehessen ebédelni és kötetlenül beszélgetni, valamint az új posztdoktorok beilleszkedésében is segít. Mindkettő kimagasló sikernek örvend.

Tagja az USA Nyugati Parti Magyar Tudósklubnak, amellyel már kiutazása előtt felvette a kapcsolatot. Oláh György professzor úrnak írt, hogy szeretne csatlakozni. Amint megérkezett, felajánlották neki a kincstárnoki posztot. Jelenleg ő a legfiatalabb tagja, a legutóbbi gyűlést már ő szervezte. Úgy gondolja, rengeteg briliáns magyar él kint, akik színvonalasabbnál színvonalasabb előadásokat tartanak.

Általában hétvégén is dolgozik, mint mondja, az USA-ban ez a szokás. Nem nézik jó szemmel azt, ha valaki szabadságra megy. Kutatói fizetéséből haza nem tud látogatni, de ha van egy kis szabadideje, szívesen tölti azt az óceán parton, ahova autóval alig negyven perc alatt eljuthat. Ott barátaival frizbizik, röplabdázik, legújabban pedig szörfözni tanul. Esetenként moziba jár, és nagyon szeretne elmenni Ganxtaa Zolee és a Tankcsapda amerikai koncertjére is. Álma, hogy egy neves egyetem professzora lehessen, de nem tervez előre. „Ha az ember professzor akar lenni, nem az ember választja a helyet, hanem a hely választja az embert.” – hallotta egyszer egy munkatársától, és hisz ebben az állításban. Hiába van a világ egyik legjobb egyetemén, minden lehetőséget meg kell ragadnia, hogy nívós professzori állást találjon.

Bárki kitörhet

Sohasem tartotta magát zseninek. Úgy véli, pusztán kitartással bármit el lehet érni, megéri keményen tanulni. Los Angeles egy hihetetlenül jó város, tele számtalan kulturális lehetőséggel, télen-nyáron tökéletes időjárással, és nem utolsó sorban, rengeteg jó egyetemmel. A Nyugati Parti Tudósklub egyik küldetése, hogy ösztöndíjjal segítse azokat a hallgatókat, akikben megvan az ambíció a külföldi tapasztalatszerzésre, azonban nem állnak ehhez elég jól anyagilag. Karrierjüket előtérbe helyezve érdemes felvenni velük a kapcsolatot (<http://ushunsci.wix.com/uswest>). Norbert arra kéri az egyetem oktatóit is, hogy ők is buzdítsák a hallgatókat, hiszen bárki számára elérhető az „amerikai álom”.

